

โควิด-19 จะสิ้นสุดเมื่อไหร่?

อ.ดร.วิรัตน์ ทองรอด

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

นับตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ.2562 ณ เมืองอู่ฮั่น สาธารณรัฐประชาชนจีน ที่เริ่มต้นการระบาดของโควิด-19 จนกระทั่งรัฐบาลจีนต้องปิดเมือง และสร้างโรงพยาบาลฉุกเฉิน เพื่อรองรับผู้ป่วยจำนวนมาก แล้วต่อมามีการแพร่กระจายโรคนี้ออกไปยังประเทศอื่นๆ ทั่วโลก เช่น ไทย เกาหลี เวียดนาม ญี่ปุ่น ยุโรป อเมริกา ฯลฯ จวบจนปัจจุบันข้อมูล ณ วันที่ 25 พ.ย. 63 มีผู้ติดเชื้อรวมทั้งสิ้นกว่า 60 ล้านคน และในจำนวนนี้เสียชีวิตสูงถึง กว่า 1.4 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 2.33 ของผู้ติดเชื้อทั้งหมด (1) ในส่วนของประเทศไทย มีรายงานจำนวนผู้ติดเชื้อโควิด-19 รวม 3,920 ราย และเสียชีวิตเพียง 60 รายคิดเป็นร้อยละ 1.53 ของผู้ติดเชื้อทั้งหมด (2) นับว่า สังคมไทยโชคดีอย่างมากด้วยความร่วมมือร่วมใจกันทั้งภาครัฐและเอกชนส่งผลให้เกิดการระบายนับผู้ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตน้อยกว่าอีกหลายประเทศ

สถานการณ์โควิด-19 จึงเป็นประเด็นหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่งกับทุกชีวิต ไม่ว่าจะเป็นแพทย์ เภสัชกร พยาบาล และประชาชนทั่วไป ตลอดจนห้างร้านวิสาหกิจต่างๆ นับตั้งแต่มีการระบาดตั้งแต่ปลายปีก่อนจนถึงขณะนี้ก็เป็นระยะเวลาเกือบ 1 ปีเต็ม การระบาดครั้งนี้ได้สร้างความสูญเสียอย่างมหาศาล ทั้งในด้านสุขภาพ สังคม และเศรษฐกิจต่อทุกประเทศทั่วโลก (3)

คำถามหนึ่งที่อยู่ในส่วนลึกของจิตใจทุกคน คือ “โควิด-19 จะสิ้นสุดเมื่อไหร่?”

ซึ่งในตอนเริ่มต้นของการระบาดมีผู้เชี่ยวชาญหลายคนที่คาดการณ์ว่า ภายในสิ้นปีนี้น่าจะดีขึ้น แต่มาจนถึงบัดนี้ที่ใกล้จะสิ้นปีแล้ว สถานการณ์การระบาดในหลายๆ ประเทศยังคงสูงอยู่เลย แต่ละวันมีผู้ป่วยเพิ่มขึ้นๆ หรือบางประเทศก็มีการระบาดรอบใหม่ ระลอกที่ 2 หรือ ระลอกที่ 3 พร้อมกับ มาตราการ Lock down รอบใหม่ โดยเฉพาะในทวีปยุโรป (4)

สำหรับสถานการณ์ของไทยที่ช่วยกันควบคุมปฏิบัติตามมาตรการของรัฐอย่างเคร่งครัด ทำให้สกัดกั้นไม่ให้ผู้ป่วยรายใหม่ภายในประเทศเพิ่มขึ้นอีกเลย เป็นเวลาหลายเดือนติดต่อกันแล้ว มีก็แต่ผู้ติดเชื้อที่เดินทางกลับมาจากจากต่างประเทศทุกวัน ส่งผลให้การจำกัดการระบาดของโควิด-19 ของประเทศไทยดีขึ้นเรื่อยๆ จนได้รับการยกย่องจากองค์การอนามัยโลกเผยแพร่สารคดีความสำเร็จของประเทศไทยในการควบคุมโรคโควิด 19 พร้อมทั้งชื่นชมระบบสาธารณสุขพื้นฐานที่เข้มแข็ง และใช้ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน โดยมี อสม.หรือ อาสาสมัครประจำหมู่บ้านช่วยเฝ้าระวังในชุมชนเป็นกำลังสำคัญระดับปฐมภูมิ (5)

ในประเด็นที่โลกจะช่วยกันควบคุมโควิด-19 ให้อยู่ในระดับที่ไม่มีการระบาด หรือ จะกำจัดโควิดให้หมดไปจากโลกนี้ให้ได้ นั้น มีผู้เชี่ยวชาญคาดการณ์ไว้ว่า อย่างเร็วที่สุดน่าจะปี พ.ศ. 2565 หรือ อีก 2 ปี ข้างหน้า (6)

ที่คาดการณ์ว่า โควิด-19 จะสิ้นสุด หรือ ถูกควบคุมไม่ให้เกิดการระบาดได้ ในปี พ.ศ. 2565 นั้น อยู่บนเงื่อนไขเงื่อนไขของวันที่วัคซีนโควิด-19 จะได้รับอนุมัติให้นำมาใช้ในวงการแพทย์ได้ เพราะหากวัคซีนได้รับการอนุมัติเร็วขึ้น การควบคุมการระบาดของโควิด-19 ก็จะเห็นผลเร็วขึ้นเช่นกัน ในทางตรงกันข้ามหากวัคซีนได้รับการอนุมัติล่าช้าออกไป การควบคุมการระบาดของโควิด-19 จะล่าช้าออกไปเช่นกัน

หากตามข่าวการหาเสียงของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ซึ่งได้ประกาศว่า รัฐบาลสหรัฐฯได้สั่งให้ USFDA หรือ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาแห่งสหรัฐอเมริกาเร่งอนุมัติให้วัคซีนโควิด-19 เป็นการเร่งด่วน เพื่อให้ทันภายในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2563 ซึ่งเป็นระยะเวลาเพียง 2 วัน ก่อนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาในวันที่ 3 พฤศจิกายน 2563 (7)

ในจำนวนผู้วิจัยและพัฒนาวัคซีนโควิด-19 เกือบ 140 ชนิดทั่วโลก มีกว่า 10 บริษัทที่กำลังทำวิจัยในระยะสุดท้าย หรือ ที่เรียกว่า phase 3 หากไม่มีภาวะแทรกซ้อน หรือ ข้อผิดพลาดใดๆ คาดว่า สิ้นปีนี้ หรือ ต้นปีหน้า ชาวโลกคงได้ใช้วัคซีนโควิดที่มีประสิทธิภาพและความปลอดภัย (8,9)

ในรอบเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2563 มีรายงานข่าวความสำเร็จของการพัฒนาวัคซีนของ 3 บริษัท ได้แก่ 1) Pfizer-BioNTech 2) Moderna และ 3) AstraZeneca-Oxford ดังแสดงในตารางที่ 1

วัคซีนโควิด-19 ของ Pfizer-BioNTech ซึ่งเป็นการร่วมมือระหว่างสหรัฐอเมริกาและเยอรมัน ได้ทดลองในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 43,538 รายใน 6 ประเทศ ด้วยการฉีดให้จำนวน 2 เข็ม (โดส-doses) ระยะเวลาห่างกัน 21 วัน มีประสิทธิภาพร้อยละ 95 และอาจพบผลข้างเคียง ได้แก่ ปวดเมื่อย มีไข้ โดยจะต้องเก็บภายใต้อุณหภูมิ -70°C แต่หากแช่ในช่องฟรีสของตู้เย็น จะมีอายุ 5 วัน ซึ่งคาดว่า จะสามารถผลิตได้ในปี พ.ศ. 2563 และ 2564 จำนวน 50,000,000 dose s และ 1,300,000,000 doses ตามลำดับ และจะได้รับจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาแห่งสหรัฐอเมริกาในเร็ว ๆ นี้ (8,9) (ข่าวล่าสุด แจ้งว่า Pfizer จะได้รับอนุมัติจาก USFDA ในวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ.2563 และจะเริ่มกระจายยาให้กับสถานพยาบาลต่างๆ ในวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ.2563 นี้)

วัคซีนโควิด-19 ลำดับที่ 2 ได้แก่ บริษัท Moderna ของสหรัฐอเมริกาได้ทดลองในกลุ่มตัวอย่างจำนวนกว่า 30,000 ราย ด้วยการฉีดให้จำนวน 2 เข็ม ระยะเวลาห่างกัน 28 วัน มีประสิทธิภาพร้อยละ 94.5 และอาจพบผลข้างเคียง ได้แก่ อ่อนเพลีย ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ โดยจะต้องเก็บภายใต้อุณหภูมิ -20°C จะมีอายุ 6 เดือน ซึ่งคาดว่า จะสามารถผลิตได้ในปี พ.ศ. 2563 และ 2564 จำนวน 20,000,000 doses และ 500,000,000 doses -1,000,000,000 doses ตามลำดับ (8,9)

วัคซีนโควิด-19 ลำดับที่ 3 ได้แก่ บริษัท AstraZeneca-Oxford University ของสหราชอาณาจักร ได้ทดลองในกลุ่มตัวอย่างจำนวนกว่า 100,000 ราย ใน 3 ประเทศ ด้วยการฉีดให้จำนวน 2 เข็ม ระยะเวลาห่างกัน 14-21 วัน มีประสิทธิภาพร้อยละ 62-70.4 โดยยังไม่มีรายงานผลข้างเคียงที่รุนแรง สามารถเก็บภายใต้อุณหภูมิ

ตู้เย็น คือ 2-8°C ได้ ซึ่งคาดว่าจะสามารถผลิตได้ในปี พ.ศ. 2563 และ 2564 จำนวน 4,000,000 doses และ 1,300,000,000 doses ตามลำดับ (8,9)

ตารางที่ 1 วัคซีนโควิด-19 (8,9)

ผู้ผลิตวัคซีน	Pfizer-BioNTech	Moderma	AstraZeneca-Oxford
ประสิทธิภาพ	95%	94.5%	62-70.4%
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	43,538 ราย	>30,000 ราย	100,000 ราย
จำนวนครั้งของวัคซีน	2 ครั้ง	2 ครั้ง	2 ครั้ง
ผลข้างเคียง	ปวดเมื่อย มีไข้	อ่อนเพลีย ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ	ยังไม่พบความผิดปกติ รุนแรง
การเก็บรักษา	-70°C	-20°C	2-8°C
กำลังผลิต			
● ปี พ.ศ. 2563	50,000,000 doses	20,000,000 doses	4,000,000 doses
● ปี พ.ศ. 2564	1,300,000,000 doses	500,000,000 doses - 1,000,000,000 doses	1,300,000,000 doses

หากวัคซีนโควิด-19 ได้รับอนุมัติให้จำหน่ายแล้ว ในช่วงแรกๆ อาจจะต้องจ่ายแจกไปยังกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง หรือ มีความจำเป็นก่อน อันได้แก่ บุคลากรทางการแพทย์ที่อยู่ใกล้ชิดคนป่วย ตามด้วยผู้สูงอายุ และผู้ป่วยที่มีโรคเรื้อรัง เมื่อกลุ่มเสี่ยงเหล่านี้ได้รับวัคซีนเพียงพอแล้ว จึงจะจำหน่ายจ่ายแจกให้กับประชาชนทั่วไป

ระยะเวลาในการผลิต และกระจายวัคซีนให้ไปยังกลุ่มต่างๆ อย่างทั่วถึงนั้น น่าจะใช้ระยะเวลาประมาณ 6 เดือน ถึง 1 ปี จึงคาดการณ์ว่า น่าจะใช้เวลาเป็นปีกว่าๆ จะครอบคลุมประชากรได้ทั่วถึง

หลังจากที่ได้รับวัคซีนแล้ว จะต้องติดตามผลของวัคซีนในการกระตุ้นให้ร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันต่อเชื้อไวรัสโควิด-19 ซึ่งอาจจะต้องใช้เวลาหลายเดือน

ดังนั้น หากสิ้นปีนี้ หรือ ต้นปีหน้า วัคซีนโควิด-19 ชนิดแรก ได้รับอนุมัติให้ออกสู่ตลาดได้ คาดว่า สิ้นปีหน้าจะกระจายได้ทั่วถึง โดยเฉพาะในประเทศผู้ผลิตวัคซีน แล้วจะสามารถควบคุมการระบาดได้ในสิ้นปีหน้า ปี พ.ศ. 2563 หรือ ต้นปี พ.ศ. 2564 น่าจะควบคุมโควิด-19 ไว้ได้ ในประเทศผู้ผลิตวัคซีน

ส่วนประเทศที่ต้องการใช้วัคซีนชนิดนี้ อาจจะต้องรออีกสักกระยะหนึ่ง ซึ่งองค์การอนามัยโลกจะพยายามให้ทุกประเทศทั่วโลก ได้รับวัคซีนอย่างทั่วถึงกัน

อนึ่ง ปกติแล้วระยะเวลาในการพัฒนาวัคซีนจะกินเวลาถึง 15-20 ปี แต่ในสภาวะฉุกเฉินเช่นนี้ทำให้สามารถทำการศึกษา วิจัย และได้รับอนุมัติได้ด้วยระยะเวลาภายใน 1 ปีเท่านั้น (9)

ขณะเดียวกันมีข่าวจากรัสเซีย และจีนว่า จะเริ่มใช้วัคซีนโควิด-19 กันในเร็วๆ นี้ หากประสบความสำเร็จก็น่ายินดี จะได้เริ่มใช้วัคซีนโควิดเช่นกัน (9)

นอกจากนี้ยังข่าวดีของประเทศไทย คือ ความร่วมมือระหว่างกระทรวงสาธารณสุขไทยกับมหาวิทยาลัยออกฟอร์ดของอังกฤษในการพัฒนาวัคซีน และนำมาทดลองใช้ในประเทศไทย คาดว่าจะจำหน่ายได้ในกลางปีหน้า (10)

สำหรับยาที่จะใช้ในการรักษาการติดเชื้อโควิด-19 ยังเป็นเพียงระยะเริ่มต้น เพราะมียาหลายชนิดที่ได้นำยาชนิดอื่นๆ มาทดลองใช้ ไม่ว่าจะเป็นChloroquine, Hydroxychloroquine, Lopinavir/Ritonavir, Favipiravir หรือ Remdesivir ซึ่งยังไม่ได้ผลดีในการลดจำนวนวันในการรักษาและอัตราการตายของผู้ติดเชื้อโควิด-19 จะมีก็แต่เฉพาะยา Dexamethazone ที่ได้ผลลดภาวะแทรกซ้อนทางภูมิคุ้มกันให้กับผู้ป่วยอาการรุนแรงได้เท่านั้น (11)

อีกสิ่งหนึ่งที่เป็นวัคซีนที่ดีในการต้านการระบาดโควิด -19 คือ สุขอนามัยส่วนบุคคล ไม่ว่าจะเป็น สวมหน้ากาก เว้นระยะห่าง กินร้อนช้อนกลาง และหมั่นล้างมือบ่อยๆ ฯลฯ จะช่วยลดการแพร่กระจายของโรคติดเชื้อโควิด-19 ได้เป็นอย่างดีเยี่ยม

สรุป

การระบาดของโควิด-19 น่าจะยังระบาดในโลกนี้อีกนาน อย่างน้อย 1-2 ปี ยกเว้นว่า จะมีวัคซีนที่ได้ผลดีออกจำหน่ายอย่างรวดเร็ว หลังจากนั้นสักระยะหนึ่งก็อาจจะควบคุมโรคนี้ได้ ส่วนเรื่องยารักษานั้น ยังเหมือนเริ่มต้น คงต้องใช้เวลาอีกพอสมควรในการวิจัยและพัฒนาใหม่ สิ่งสำคัญ คือ การรักษาอนามัยส่วนบุคคล ซึ่งพวกเราชาวไทยคงจะต้องร่วมมือร่วมใจสามัคคีกันรักษาสุขอนามัยอย่างที่ดีที่สุด ควบคู่กับร่วมมือร่วมใจกับทางราชการในการปลดล็อกกิจการต่างๆ อย่างเป็นขั้นเป็นตอน เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจ บนพื้นฐานของความปลอดภัยของประชาชนทั้งชาติ

บรรณานุกรม

กรมควบคุมโรค. (2020). *รายการสถานการณ์โควิด19*. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2563 จาก กรมควบคุมโรค
เว็บไซต์: <https://covid19.ddc.moph.go.th>.

รัฐบาลไทย. (2020). *อนุทิน เผย WHO ชื่นชมไทยควบคุมโรคโควิด 19 ได้ดี ผลิตคลิบเผยแพร่ทั่วโลก*. สืบค้นเมื่อ
25 พฤศจิกายน 2563 จาก รัฐบาลไทย เว็บไซต์:
<https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/35135>.

Charumilind, S., Craven, M., Lamb, J., Sabow, A., & Matt Wilson, M. (2020) When will the COVID-19 pandemic end? Retrieved November, 25, 2020, from McKinsey & Company Website:
[:https://www.mckinsey.com/industries/healthcare-systems-and-services/our-insights/when-will-the-covid-19-pandemic-end](https://www.mckinsey.com/industries/healthcare-systems-and-services/our-insights/when-will-the-covid-19-pandemic-end).

European Centre for Disease Prevention and Control. (2020). *Maps in support of the Council Recommendation on a coordinated approach to the restriction of free movement in response to the COVID-19 pandemic in the EU/EEA and the UK*. Retieved November 25, 2020, from European Centre for Disease Prevention and Control Website:
<https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/situation-updates/weekly-maps-coordinated-restriction-free-movement>

ServetGünerigök. (2020). *Trump says COVID-19 vaccine might be out in October*. Retrieved November, 25, 2020, Website: <https://www.aa.com.tr/en/americas/trump-says-covid-19-vaccine-might-be-out-in-october/1975950>.

Smith, D., & Conner, K. (2020). Vaccine for COVID-19 in 2020 is closer to reality: What we know about the top candidates today. Retrieved November, 25, 2020, Website:
<https://www.cnet.com/how-to/vaccine-for-covid-19-in-2020-is-closer-to-reality-what-we-know-about-the-top-candidates-today/>.

The New York Times. (2020). *Covid-19 Vaccine Tracker*. Retrieved November, 25, 2020, Website:
<https://www.nytimes.com/interactive/.../coronavirus-vaccine-tracker>.

The Bangkok Post. (2020). *Thailand to make, supply AstraZeneca's Covid-19 vaccine*. Retrieved November 25, 2020, Website: <https://www.bangkokpost.com/.../thailand-to-make-supply-astrazenecas-covid-19-vaccine>.

United Nations Development Programme. (2020). *Socio-economic impact of COVID-19*. Retrieved November 25, 2020, Website: <https://www.undp.org/.../coronavirus/socio-economic-impact-of-covid-19>.

World Health Organization. (2020). *WHO Coronavirus Disease (COVID-19) Dashboard*. Retrieved November, 25,2020, from World health organization Website: <https://covid19.who.int/>.

World Health Organization. (2020). Solidarity clinical trial for COVID-19 treatments. Retrieved November,25,2020 from World Health Organization Website:

<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/global-research-on-novel-coronavirus-2019-ncov/solidarity-clinical-trial-for-covid-19-treatments>.